

GARY CHAPMAN

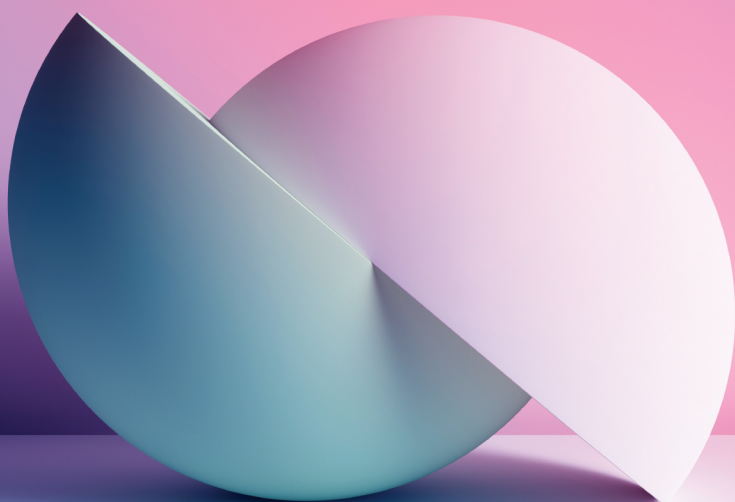
RON L. DEAL

Cele

5 limbaje

ALE IUBIRII

pentru familiile vitrege

1

Cum să te integrezi cât mai bine și să iubești cu adevărat

Fără a dori să părem încrezuți, credem că știm deja de ce tu și partenera ta ați cumpărat această carte. Vreți să încorporați ingredientele așa cum trebuie. Nu, nu vorbim despre smoothie-uri sau cafele. Vreți să faceți din căminul vostru un loc propice pentru toți cei implicați, un amestec bun în care membrii familiei să fie apropiați și autonomi, știind că veți fi întotdeauna acolo unul pentru celălalt; un amestec bun de fericire și veselie, de încredere și siguranță emoțională; un amestec bun între doi părinți care oferă îngrijire și reguli sănătoase, care stabilesc limite, care îi învață pe copii ce sunt respectul și bunul-simț, astfel încât să poată deveni adulți responsabili, doritori să contribuie la bunăstarea lumii și să aibă grijă de alții.

Pur și simplu, vreți să vă integrați bine și să iubiți bine. O familie mixtă, dar iubitoare, este motivul pentru care sunteți împreună (sau pentru care ați început să vă dați întâlniri), și de aceea ați cumpărat această carte. Avem dreptate – sau măcar suntem pe-aproape?

„Continuăm să cădem în prăpastie“

Asemenea multora, și Kate* și-a dorit să se integreze.

Kate este mama biologică a trei copii și mama vitregă a altor doi. Ea și soțul ei, Chris, erau căsătoriți de trei ani când au strigat după ajutor. „Facem unele progrese“, a spus ea, „și totuși continuăm să cădem în prăpastie“.

Cei trei copii ai săi, un băiat de 16 ani, o fată de 13 și o alta de nouă, au trăit cu Kate și Chris permanent, în timp ce fiicele soțului, în vârstă de 17 și de opt ani, aveau un program de vizite, la sfârșit de săptămână, cu mama lor biologică. „Fata mea de 13 ani, Kayla, e un pic cam obraznică“, a explicat Kate. „Încerc să o disciplinez pe cât se poate, dar ea bombăne și se plânge tot timpul. Am învățat să mă descurc cumva, să o fac să mă asculte, dar soțul meu simte că nu îl respectă. Crede că nu ar trebui să existe replici insolente în familie, ca atunci când Kayla îmi întoarce vorba, și că ar trebui să o pedepsim de fiecare dată. Asta a fost o problemă în ultima vreme, iar acum pare că ne împiedicăm de ea la fiecare pas, chiar și atunci când nu e vorba de Kayla. Dacă unul dintre copiii lui se poartă necuviincios și eu încerc să protestez, îl apără spunând: «De ce te iei de al meu, și de ai tăi nu?»“ Uneori, viața într-o familie mixtă ridică probleme grele, din pricina dinamicii variate dintre membrii săi, ca în cazul de față.

Noi credem că aplicarea înțeleaptă a celor cinci limbaje ale iubirii și o bună înțelegere în familiile responsabile pot ajuta la depășirea acestor încercări. Povestea lui Kate dezvăluie

* Numele nu este cel real. De-a lungul cărții, numele persoanelor și unele detalii referitoare la ele și la familiile lor au fost schimbate, pentru a le proteja intimitatea. (N. a.)

câteva dileme comune ale unei familii vitrege care nu este pe deplin mixtă: o căsnicie erodată continuu de lipsa armoniei între soți; neînțelegeri relativ minore, percepute ca trădări periculoase ale încrederii; părinți biologici care se simt prinși la mijloc; conflicte ce au legătură cu loialitatea copiilor; și o poveste curmată de un divorț sau de moartea unui partener care se conturează mereu pe fundalul căsniciei actuale și luptă pentru controlul asupra noilor relații de familie.

Chris nu se simte respectat, și probabil că îl îngrijorează presupunerea că lucrurile se vor înrăutăți pe măsură ce fiica lui vitregă va crește. Kate este frustrată și tulburată, prinsă la mijloc între doi oameni pe care îi iubește foarte mult. A încercat să găsească o soluție în avantajul tuturor, dar indiferent de strădaniile sale, cineva ajunge să fie nefericit și să se supere pe ea. Kayla le întoarce vorba (un comportament enervant, pe care niciun părinte nu și-l dorește la copilul său), dar ce o îngrijorează cu adevărat pe Kate este că acest conflict familial o face pe fiica ei să se simtă singură, atacată și respinsă de tatăl vitreg (un impediment pentru dezvoltarea stimei de sine a fetei). Și, în final, atât Kate, cât și Chris ajung să fie nemulțumiți de căsnicia lor. Cu alte cuvinte, fiecare are propria versiune a poveștii familiei, însă membrii ei nu se simt iubiți și în siguranță. Continuând în felul acesta, integrarea nu va avea loc.

Cum se complică relațiile afective într-o familie amestecată

Dar de ce se întâmplă toate aceste lucruri? Se iubesc unul pe altul, nu-i așa? Ei bine, da, se iubesc... în proporții diferite. Vezi tu, asta este o parte importantă a problemei. Uneori, în astfel de familii, definițiile iubirii pe care le au copiii și

motivațiile lor de a spori această iubire se deosebesc mult de cele ale adulților.

În primul rând, să analizăm modul în care diversele definiții ale iubirii complică afectivitatea într-o familie mixtă. O cale de a înțelege iubirea constă în examinarea a ceea ce noi numim „asocierile iubirii“ – și anume, calitățile relaționale sau comportamentale asociate acestora. Un copil își poate *iubi* părintele vitreg, însă asta nu se traduce neapărat în același nivel de respect pentru autoritatea lui ca în cazul părintelui biologic. Un părinte poate *să iubească* toți copiii la fel, dar să îi vină greu să își îmbrățișeze fiul vitreg. Un părinte își poate *iubi* noul partener, și totuși să nu vrea să adauge numele acestuia pe asigurarea de viață deja stabilită pentru copiii lor. Frații vitregi se pot distra laolaltă și se pot considera unul pe altul ca parte a aceleiași familii, și cu toate acestea să nu dorească să apară împreună în fotografia de Crăciun făcută cu bunica. Iar bunicii vitregi, care își *iubesc* nepoții în mod egal, pot fi mult mai doritori să petreacă timp cu ei doar dacă sunt prezenți și nepoții biologici. Observați că asocierile ne ajută să îi dăm iubirii o definiție, să determinăm cum se exprimă ea în cadrul familiilor și să stabilim dacă membrii acestora se simt sau nu iubiți.

Un părinte poate *să îi iubească* pe toți copiii la fel, dar să îi vină greu să își îmbrățișeze fiul vitreg.

Problemele apar atunci când definițiile iubirii nu coincid în cazul adulților și al copiilor. Precum frustrarea lui Kate față de fiica ei, care „nu-și deschide inima în relația cu tatăl său vitreg“, și față de soțul care „o ține ferecată pe a lui când vine vorba despre Kayla“.

Respectul copiilor pentru părinții vitregi rămâne la un nivel de bază (ca acela pe care îl au față de un profesor de la școală). Totuși, problemele apar atunci când părintele biologic și/sau părintele vitreg solicită mai mult respect decât cel oferit deja. În mod similar, definițiile iubirii intră în coliziune când un părinte biologic se enervează pe partenerul lui fiindcă nu își îmbrățișează copiii vitregi la fel cum îi îmbrățișează pe cei biologici – sau când un părinte vitreg refuză să îi mai iubească pe fiii partenerului deoarece nu au vrut să îi includă pe ai săi în fotografia de familie. Iată și motivul pentru care nivelul disputelor din primul an de existență al unei familii vitrege este un pic șocant pentru cei mai mulți proaspăt căsătoriți. Mai înainte, și-au perceput copiii ca fiind încântați de nuntă și de faptul că vor deveni cu toții o singură familie. Însă, după luna de miere, părinții dau nas în nas cu niște copii care ezită să își ofere iubire necondiționat. Uneori, este adevărat că, înainte de căsătorie, părinții văd numai ceea ce își doresc să vadă (și anume, aprobarea celor mici pentru mariajul lor), însă altele copii sunt realmente entuziasmați în privința nunții. Dar asta nu înseamnă că definițiile lor despre „a deveni o familie iubitoare“ coincideau din start cu ale adulților. Odată ce viața concretă îi atinge frontal și toată lumea trăiește sub același acoperiș, deosebirile în ceea ce privește definițiile iubirii devin evidente.

Cei de-ai casei și străinii

Definițiile dragostei diferă, de asemenea, la membrii familiei biologice (pe care îi denumim adesea „cei de-ai casei“) și membrii familiei vitrege („străinii“). Deoarece Kate și Kayla au fost mereu împreună, Kate știe când să perceapă sarcasmul fiicei sale ca fiind o lipsă de respect. Înțelege stările de spirit ale fetei și își dă seama dacă se ascunde și altceva în spatele tonului

ei ascuțit. Astfel de lucruri sunt clare pentru cei de-ai casei – și, mai important, copiii nu se îndoiesc că sunt iubiți nici în cele mai proaste momente ale lor. Chris, un străin față de toate acestea, se află într-o poziție mult mai delicată. Învăță să descifreze replicile emoționale ale fiicei sale vitrege, dar chiar și atunci când poate privi dincolo de comportamentul ei exterior, îl vede în continuare ca pe o lipsă de respect – și, odată cu asta, se teme că iubirea dintre ei doi ar putea să nu se dezvolte sau să se maturizeze vreodată. Mai mult, dacă iubirea dintre cei doi presupune tensiuni, tatăl devine conștient că și alte relații, cum ar fi cele dintre frații vitregi, riscă să fie afectate.

Atunci când definițiile iubirii dintr-o familie se bat cap în cap, încep să sară scânteii, apar sentimente rănite, manifestări de supărare și proteste. Unele dintre ele sunt o încercare de a determina „atacătorul“ să iubească într-un mod mult mai potrivit cu ceea ce crede persoana rănită că s-ar cuveni. Dar, în mod previzibil, această reacție se întoarce împotriva armoniei familiale în nenumărate feluri. (Ulterior în carte, îți vom indica modalități mai adecvate de răspuns.) O asemenea reacție umilește persoana „neiubitoare“, spunându-i că nu este suficient de bună; face ca persoana rănită să pară egoistă și imatură; creează conflict și tensiune în cămin; mărește distanța emoțională dintre cei direct implicați. Când intervin și alți membri ai familiei – cum ar fi un părinte biologic, sărind să își apere sau să își protejeze copiii –, celelalte relații din cămin vor fi de asemenea afectate.

Ești motivat să iubești, dar ceilalți se mai gândesc

Membrii familiilor mixte pot diferi foarte mult în ce privește *motivația lor de a iubi* și de a oferi o dragoste profundă. De

pildă, în unele familii vitrege doar părinții sunt cei care au nevoie să se integreze, în timp ce copiii nu au nicio problemă dacă acest lucru nu se va întâmpla. Iată o situație previzibilă în primul an de existență al familiilor vitrege cu fii sau fiice aflați la vârsta adolescenței. Este, de asemenea, cazul familiilor mixte cu părinți mai vârstnici, în care copiii sunt deja adulți. Adesea, fiii sau fiicele deveniți adulți nu au nevoie să dezvolte o legătură profundă cu părintele vitreg, darmită să îl iubească. De fapt, mulți fii adulți nici măcar nu se consideră parte a unei familii mixte și nici nu îl consideră pe noul partener al părintelui biologic ca fiind părintele lor. Purtând mai multe conversații cu tineri ai căror părinți s-au recăsătorit, am aflat că ei nu l-au socotit niciodată pe tatăl lor vitreg

Să cauți aprobare din partea unui copil te pune într-o poziție vulnerabilă.

ca fiind altceva decât „soțul mamei“. Această realitate este descurajantă pentru numeroși părinți care își doresc din suflet să creeze cu copiii vitregi o relație statornică de încredere reciprocă.

Vom vorbi în detaliu despre acest lucru mai târziu, dar deocamdată vom menționa aici, pe scurt, că lipsa de motivație complică enorm situația părinților care cresc copii mai mici. De exemplu, una dintre trăsăturile părinților biologici este că nu își fac griji dacă vor obține sau nu aprobarea propriilor copii. Vezi tu, să cauți aprobare din partea unui copil te pune într-o poziție vulnerabilă. Te face să eziți atunci când trebuie să stabilești o anumită limită. Această dinamică îi dezavantajează pe părinții vitregi, mai ales atunci când e limpede că un copil nu este motivat să iubească la fel de mult ca părintele vitreg.

Când toate acestea se complică, familia simte cât de mult pierde. Părinții au *nevoie* ca membrii familiei să se integreze – și au *nevoie* ca toți copiii lor să simtă *nevoia* de a se integra în ea. De ce? Pentru că părinții vor să restaureze pentru copiii lor (indiferent de vârsta acestora) ceea ce s-a pierdut în urma unei morți, a unui divorț sau a unei despărțiri. Vor ca odraslele lor să facă parte dintr-o familie iubitoare, care va avea grijă de ele acum și în viitor. În plus, multora dintre ei nu le-ar plăcea să se simtă vinovați pentru faptul că și-au expus copiii la stilul de viață al unei familii destrămate, mai ales că micuții nu au nicio vină. Lucrul pe care părinții și-l doresc cu disperare este ca, în cele din urmă, iubirea să câștige în casa unei familii vitrege. Și nu iubirea superficială; ei își doresc un tip de iubire profundă, trainică, plină de încredere și resimțită de toți cei din cămin.

Ei bine, desigur că atât ei, cât și *tu* vreți asta. *Să iubești și să fii iubit* este ceea ce ne vindecă sufletele și ne oferă încredere, identitate, pasiune, un sens al vieții și energia necesară pentru a merge mai departe. Iubirea ne dezvăluie, ne afirmă, ne face valoroși, ne iartă și ne mântuiește. Ne leagă de Dumnezeu, primul care ne-a iubit, iar acum ne împuternicește să răspândim iubirea Lui către ceilalți. *Să iubești și să fii iubit* are drept consecință existența unei societăți pline de compasiune, care depășește barierele sociale, rasiale, economice, politice și naționale, unindu-i pe oameni. Iubirea construiește punți cu bunătate și grație. Aceste punți traversează granițele – fie ele politice sau familiale – și leagă inimile oamenilor. Firește, asta este ceea ce vrei și ceea ce îți trebuie. Și totuși, copiii ar putea să nu împărtășească nevoile tale în aceeași măsură.

Având în vedere definițiile variate ale iubirii și motivațiile diverse de a iubi, se ridică întrebarea: cum se realizează o integrare de succes? Cum poate o familie vitregă să pună bazele unui cămin iubitor atunci când există concepțe diferite despre cum ar trebui să arate iubirea și motivații variate pentru ca ea să fie prezentă? Dacă ești binecuvântat să ai copii care sunt, asemenea ție, motivați să intre în profunzimea iubirii, integrarea se va realiza cu ușurință. În caz contrar, gradul de dificultate va crește considerabil. Oricum ar fi, o integrare reușită începe prin a deveni o familie vitregă inteligentă.

Navigarea pe apele oceanului familiilor vitrege

Structura relațiilor dintr-o familie mixtă diferă de cea a unei familii biologice, așa că trebuie să fii inteligent când pui la punct funcționarea unei familii vitrege.* De exemplu, faptul că un părinte are o relație de natură biologică mult mai strânsă cu copilul/copiii lui, care precedă căsnicia cuplului, este o diferență semnificativă. Acest lucru are implicații directe în rolurile părinților biologici, ale părinților vitregi și ale fraților în cadrul căminului – și afectează totul, de la modul în care oamenii suferă până la resursele financiare, de la încrederea pe care se construiește căsnicia până la relațiile cu fostul partener în privința copiilor voștri comuni.

De aceea, mie (Ron) îmi place să spun că, de regulă, familiile mixte înoată într-un ocean diferit de al cuplurilor aflate la prima căsătorie. Oceanul familiei vitrege are o temperatură

* Pe lângă cartea de față, îți recomandăm bestsellerul lui Ron *The Smart Stepfamily: Seven Steps to a Healthy Family*, care este prima carte din seria *Smart Stepfamily* pentru mame vitrege, tați vitregi și cupluri vitrege. Află mai multe de pe SmartStepfamilies.com și FamilyLife.com/blended. (N. a.)

a apei mai mică (în relațiile părinților există mai puțină căldură sufletească). Aproape toți cei care fac parte dintr-o familie vitregă au suferit o pierdere considerabilă, ce se află întotdeauna sub luciul apei. Acest ocean e populat de mai mulți rechini (foști soți, probleme legate de împărțirea custodiei, stresul indus de dorința unei integrări de succes – ca să numesc doar câțiva). De asemenea, apa nu are aceeași limpezime (viața familiei vitrege e tulbure: rolurile sunt neclare, ritualurile și tradițiile sunt obscure, iar relațiile, insuficient definite). Ca să navighezi pe apele acestui ocean este necesar să înțelegi și să urmezi câteva principii ale familiilor mixte pentru a iubi mai bine.

Principiile familiilor amestecate pentru a iubi mai bine

Principiul #1: Familiile vitrege nu se nasc cu un instinct familial. Călătoria ta este cea care îl cultivă.

În esență, călătoria unei familii mixte constă în căutarea unei identități comune. „Cine suntem unul pentru celălalt?” este prima întrebare pe care toată lumea o pune. Adesea, părinții încearcă să răspundă rapid: „Nu există doar «ai mei» sau doar «ai tăi» în această familie. Acum, alcătuim o singură familie. Toți sunt copiii «mei».” Dar ce înseamnă asta cu adevărat? E valabil pentru copiii ajunși adulți, așa cum ar putea fi și pentru copiii mai mici? „Noi” reprezintă limbajul universal, cel pe care toți îl adoptă fără rețineri? Sau unii îl resimt ca pe o intruziune?

Trebuie să călătorești către „tărâmul nostru” înainte de a putea spune: „Ăștia suntem noi.” Legăturile iubirii trebuie să fie hrănite, acceptate și socotite valoroase de toți. În prima